

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1So/70/2015
Identifikačné číslo spisu:	1015200687
Dátum vydania rozhodnutia:	21.07.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Igor Belko
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:1015200687.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľky: O.. I. Z., nar. XX.XX.XXXX, bytom N. XXXX/XX, XXX XX N., proti odporkyni: Sociálna poisťovňa, ústredie, so sídlom Ul. 29. augusta 8-10, 813 63 Bratislava, v konaní o starobný dôchodok, o odvolaní navrhovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 8Sd/42/2015-41 zo dňa 23. júna 2015, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 8Sd/42/2015-41 zo dňa 23. júna 2015 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Krajský súd napadnutým rozsudkom podľa § 250q ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb. občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „O.s.p.“) potvrdil ako vecne správne rozhodnutie odporkyne č. XXX XXX XXXX X-II zo dňa 13. apríla 2015, ktorým bola podľa § 142 ods. 4 písm. b) zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení zákona č. 306/1991 Zb. a § 259 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení zákona č. 721/2004 Z. z. (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z. z.“) žiadosť navrhovateľky zo dňa 15. decembra 2014 o priznanie starobného dôchodku od 5. decembra 2011 zamietnutá.

Krajský súd svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že po preskúmaní napadnutého rozhodnutia dospel k záveru, že postup odporkyne pri prehodnotení nároku navrhovateľky bol v súlade so zákonom a vzhľadom na správny postup pri aplikácii príslušných ustanovení zákona vydala odporkyňa rozhodnutie v súlade so zákonom.

Proti tomuto rozsudku podala navrhovateľka včas odvolanie, ktoré odôvodnila tým, že z ustanovení § 38, § 39 a § 128 ods. 1 zákona č. 328/2002 Z. z. vyplýva nemožnosť stotožňovať dobu pre vznik nároku na výsluhový dôchodok (trvanie služobného pomeru v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok) a spôsob určenia sumy výsluhového dôchodku (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 9So/108/2012). Poukázala na to, že rozhodnutím Útvaru sociálneho zabezpečenia Ministerstva vnútra Slovenskej republiky jej nebol priznaný starobný dôchodok, ale výsluhový dôchodok, ktorého výška bola odvodená od výšky starobného dôchodku s prídavkom k

tomuto dôchodku podľa skorších predpisov. Skutočnosť, že navrhovateľka nepoberá starobný dôchodok potvrdila aj Sociálna poisťovňa v liste zo dňa 29. apríla 2015 pod č. p. BA-118648/2015 37037-2/2015-BA, ktorý bol odpoveďou na jej žiadosť, či sú ona a jej zamestnávateľ povinní odvádzať poistené na invalidné poistenie a poistenie v nezamestnanosti. Rozhodnutie Sociálnej poisťovne nepriznať navrhovateľke starobný dôchodok považuje za diskriminačné aj vzhľadom k tomu, že Sociálna poisťovňa bez problémov zhodnotila bývalým policajtom a vojakom duplicitne dobu služobného pomeru v I. resp. II. kategórii funkcií aj pre nárok na starobný dôchodok. Navrhovateľka upozornila na to, že nemôže byť diskriminovaná len pre to, že požiadala o uvoľnenie zo služobného pomeru práve v období, kedy sa robil prepočet výšky výsluhového dôchodku a starobného dôchodku s prídavkom, čo v jej prípade urobilo rozdiel približne 9 eur mesačne, ale pripravilo ju to o starobný dôchodok v rámci kategorizácie. Záverom poukázala na to, že ju Sociálna poisťovňa chce pripraviť aj o starobný dôchodok za obdobie štúdia na strednej škole a roky odpracované po priznaní výsluhového dôchodku, pričom za uvedené obdobie bolo riadne odvádzané poistné na dôchodkové poistenie, poistné za poistenie v nezamestnanosti a poistné na invalidné poistenie. Navrhovateľka naďalej trvá na tom, aby jej odporkyňa priznala starobný dôchodok.

Odporkyňa sa k podanému odvolaniu vyjadrila tak, že dôvody uvedené navrhovateľkou nepovažuje za opodstatnené. Odporkyňa má za to, že súd prvého stupňa správne zistil skutkový stav, náležite vec právne posúdil, pričom nezistil nezákonnosť preskúmaného rozhodnutia odporkyne. Odporkyňa naďalej trvá na dôvodoch uvedených v písomnom vyjadrení zo dňa 23. apríla 2015, má za to, že pri posudzovaní nároku navrhovateľky na dôchodkovú dávku postupovala správne a taktiež trvá na vecnej správnosti napadnutého rozhodnutia, a preto žiada rozsudok súdu prvého stupňa potvrdiť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 246c O.s.p. v spojení ustanovením § 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, odvolanie prejednal bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250l ods. 2 v spojení s § 250ja ods. 2 O.s.p. a jednomyseľne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z.) dospel k záveru, že rozhodnutie súdu prvého stupňa je potrebné zrušiť.

Predmetom konania bolo na základe podaného opravného prostriedku preskúmať rozhodnutie odporkyne, ktorým bola navrhovateľke zamietnutá žiadosť o priznanie starobného dôchodku.

Podľa § 157 ods. 2 O.s.p. v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Podľa názoru odvolacieho súdu odôvodnenie rozhodnutia súdu prvého stupňa neposkytuje dostatok argumentačných podkladov na posúdenie ako sa vysporiadal s postupom odporkyne pri vydaní napadnutého rozhodnutia, akými vlastnými úvahami sa súd riadil pri utváraní záveru o skutkovom a právnom stave veci a posudzovaní relevancie obsahu právnej argumentácie a námietok navrhovateľky uplatnených v opravnom prostriedku. Súdom prvého stupňa v odôvodnení prevzaté časti vyjadrení odporkyne z 23.4.2015 v doslovnom znení a záverečné strohé konštatovanie o tom, že odporkyňa postupovala správne v súlade so zákonom a preto napadnuté rozhodnutie potvrdil je preto nepresvedčivé a predčasné a s poukazom aj na zavádzajúce konštatovanie „vecnej“ správnosti napadnutého rozhodnutia odporkyne vo výroku jeho rozhodnutia (napriek tomu, že podstatou správneho súdnictva je v zmysle ust. § 244 a nasl. OSP preskúmanie „zákonosti“ rozhodnutí a postupov a orgánov verejnej správy, pričom súdy nepreskúmajú účelnosť a vhodnosť správnych rozhodnutí - § 245 ods. 3 posledná veta OSP) aj zmätočné a ako také neposkytujúce dostatočne jasný, zrozumiteľný a náležite odôvodnený výsledok svojej rozhodovacej činnosti, tak „aby sťažovateľ nemusel hľadať odpoveď na nastolenú problematiku v rovine dohadov, aby sa s prijatými závermi bolo možné stotožniť ako s logickým záverom procesu poznania nielen právnych záverov, ale aj záverov skutkových, z ktorých právne závery vychádzajú.“ (III. ÚS 311/07) a aby v dôsledku nerešpektovania uvedených požiadaviek, navrhovateľka

nemusela v podstatnom obsahu opakovať námietky vznesené už v opravnom prostriedku pred súdom prvého stupňa aj v odvolaní proti jeho rozsudku.

Za daných okolností je nutné považovať takýto rozsudok za nepreskúmateľný pre nedostatok dôvodov, nedávajúci dostatočné záruky pre konštatovanie, že bol vydaný spôsobom rešpektujúcim ústavne zaručené právo na spravodlivý proces.

Pretože napadnuté rozhodnutie krajského súdu nedalo zákonom predvídaným spôsobom odpoveď na otázky nastolené navrhovateľkou, pričom úlohou odvolacieho súd nie je jeho postupy a hodnotenia nahrádzať, uvedeným postupom sa odňala navrhovateľke možnosť konať pred súdom v riadnom konaní.

Odňatím možnosti konať pred súdom treba rozumieť taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv priznaných mu v súdnom konaní za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Procesným právom účastníka je i právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia. Povinnosť súdu riadne odôvodniť svoje rozhodnutie vyplývajúca z ust. § 157 ods. 2 O.s.p. s použitím § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p., totiž znamená právo účastníka na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia a jeho porušením sa účastníkovi odníma možnosť náležite a skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu, voči ktorému chce využiť možnosť opravného prostriedku. Nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je preto porušením práva na spravodlivé súdne konanie.

Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie (obsiahnutého v základnom práve na súdnu ochranu) podľa článku 46 ods. 1 Ústavy a čl. 6 ods. 1 Dohovoru je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky skutkovo a právne relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany.

Potreba riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia, v ktorom súd preskúmava rozhodnutie správneho orgánu, vyplýva aj z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. Aj keď s ohľadom na túto judikatúru nie je potrebné zdôvodňovať každý argument účastníkov konania, súdne rozhodnutia musia byť odôvodnené a musia obsahovať odpovede súdu na všetky podstatné argumenty prednesené stranami, ktoré uviedli v konaní. Dôvody musia byť špecifikované s ohľadom na skutkové okolnosti prípadu a nie len odkazovať na právne argumenty a závery správnych orgánov.

Z uvedených dôvodov bolo možné dospieť k záveru, že postupom súdu prvého stupňa sa navrhovateľke odňala možnosť konať pred súdom, preto Najvyšší súd Slovenskej republiky postupom podľa § 221 ods. 1 písm. f/ OSP zrušil napadnutý rozsudok a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, ktoré aj náležitým spôsobom odôvodní.

Podľa § 224 ods. 3 O.s.p ak odvolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie, rozhodne o náhrade trov súd prvého stupňa v novom rozhodnutí o veci.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.